

Historien
bliver
til
virkelighed
på
Broager skole

Broager skole bruger samspillet med museet som faglig inspiration, når de arrangerer tværfaglige temauger for hele skolen og for enkelte årgange. På den måde bliver museet og samarbejdspartnerne både en vidensressource og et læremiddel, der udvikler og nytænker skolens undervisning. Elevernes oplever at de kommer med en viden, de kan bruge til noget. Det motiverer til at lære mere når de videreformidler deres viden til kammeraterne på skolen. Det stimulerer nysgerrighed og interesse for historie.

Af: **Helen Krog**

// Hele skolen tager tilbage til renessancen

Høje råb – kampråb, tilråb, lyden af sværd, der rammer hinanden – og høje gisp fra forsamlingen, der spændt følger slagets gang i skolegården. Hundredvis af spændte ansigter oplyses af blafrende fakler på en mørk aften i oktober måned – hele Broager er mødt op for at opleve børnenes formidling af renessancen.

Sjette klasse er i gang med at opføre en ridderturnering. De har studeret riddernes udrustning og kampteknikker. De har besøgt Sønderborg Slot og studeret malerierne af ridderne og rustningerne. Ridderes levnedsbeskrivelser er blevet studeret. Og så har de fremstillet sværd og øvet sig i de vanskelige regler, som det kræver at slås som en adelsmand.

Da slaget er forbi, fortsætter vi til "havnen"ovre i gymnastiksalen, hvor et stort skib lige har lagt til. Fjerde klasse har læst om alle de krydderier, man importerede i 1590. Her kan vi indsnuse duftene af de mange krydderier, skibet har bragt med hjem fra fjerne destinationer. De er skjult i krukke med hul i lågene. Vi skal prøve at gætte duftene. Fjerde klasse har tegnet planterne og beskrevet, hvilken del man bruger til krydderi i dag som i 1590. Der er sat små knappenåle i verdenskortet, så vi kan se de fjerne destinationer som f.eks. Ceylon, hvor alle de spændende krydderier blev hentet hjem fra. Vi kan også besøge en af havneknejerne og købe lidt at drikke, før vi bevæger os hen og hører femte klasses børn læse skildringer fra de forskellige opdagelsesrejsende op eller ser anden klassernes udstilling over alle søuhyrerne og mærkelige væsener, man troede fandtes i renessancen. Mange af undervisningsideerne er hentet på netsitet e-museum, som er museernes formidlingsportal til den danske skoleverden, men skolebiblioteket og Center for Undervisningsmidler i Aabenraa har også leveret masser af ideer og sågar været leveringsdygtige i dragter til kongen og hans følge.

På slottet er der dækket op til festbanket. Bordet er smukt dækket med spændende skueretter af syvende klasse i hjemkundskab – og der kan købes enkelte smagsprøver. Væggene er dekoreret med våbenskjolde

tilhørende de deltagende adelige gæster. Det har sjette klasse også styr på. Heraldikken er studeret nøje. Der skal være bryllup – arrangeret ægteskab.

I "slotsgården" er der i anledning af brylluppet arrangeret en ringridning – deltagerne er adelige første klasser iført fuldt udstyr på flotte papkasse-hest. I lokalerne i nærheden vises ottende klassernes Powerpoint-shows til første klasserne om renessancekongerne og deres tid, og der er udstillinger af første klassens arbejde med renessancemaleri.

I en anden afdeling af skolen kommer vi til byens markedsplads. Det står de andre syvende klasser for. Her møder vi gøglerne, handelsfolk, der falbyder deres varer, og vi bliver præsenteret for forskellige gamle håndværk. I skriveværkstedet prøver vi at skrive med fjer og blæk, men hører også, at man nu kan trykke bøgerne. Så bliver vi tiltrukket af høje råb og tumult, da en mand bliver sat i gabestokken.

I "landsbyen" holdes høstfest. Spillemandene fra valgholdet i musik spiller op. Vi ser, hvordan ulden bliver behandlet, og vi prøver at karte og spinde – det er fjerde klasses håndarbejde, der står for det. Der filtes også bolde, og der væves stoffer – som børnene også så, da de besøgte Sønderborg Slot og hørte om klædedragter og fremstilling af forskellige tekstiler. Et par bondepiger fra syvende klasse forklarer, hvordan man kærmede smør og lavede ost. Der mumles noget om en heksebrænding, der måske skal finde sted bag hallen ...

Målet for vores renessance-uge:

- » God fælles oplevelse for hele skolen
- » Særlig fokus på faget historie – fokus på renessance
- » Opleve historien gennem sanserne/de mange intelligenser
- » Styrke fagligheden – i hvert fag med fokus på renessance
- » Styrke tværfagligheden
- » Styrke musisk/kreative fag
- » Åbne op i forhold til lokalsamfundet (herunder inddrage det lokale museum).

Dette projekt har været et ønske om at styrke fagligheden både i historie, men også i andre fag. Opgaven for os lærere var at finde en struktur, hvor vi kunne bruge vores egen faglighed, men også inddrage den historiske faglighed med udgangspunkt i renæssancens liv. At lave undervisning og aktiviteter for alle fra bondeknold til adelsfrøken. Og ønsket om en god fælles oplevelse for hele skolen blev fastholdt.

Vi fandt frem til følgende struktur:

Formiddag	Faglig fordybelse på de enkelte årgange
Eftermiddag	Arbejde på tværs af årgange med indretning af "områder" og indøvelse af happenings
Fredag aften til sidst på ugen	Afsluttende renæssance-aften, hvor hele byen inviteres

Dette er en aften, børnene og deres forældre ikke glemmer. De har været med tidsmaskinen tilbage i renæssancen. De har med alle deres sanser oplevet renæssancen. Alle skolens børn, store og små, har sammen deltaget i arbejdet omkring den historiske periode og har bidraget til kulminationen af ugens arbejde: den store renæssanceaften på skolen, hvor hele lokalsamfundet er inviteret til at deltage.

Bagefter kunne man undre sig over, at så mange mennesker kunne være på skolen. Det var tæt, men sikke en stemning! – og alle puster ud og siger: "Det skal vi prøve igen ... men ikke lige med det samme."

I folkeskolens formål stk. 2 hedder det: *Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.*

I formålet for faget historie hedder det: Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes kronologiske overblik, styrke deres viden om og forståelse af historiske sammenhænge og øve dem i at bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv.

Undervisningen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og historie.

Og i stk. 2: Ved at arbejde med udvikling og sammenhænge i det historiske forløb skal eleverne udbygge deres indsigt i menneskers liv og levevilkår gennem tiderne.

// 3. årgang arbejder med stenalderen

Gennem mange år har tredje årgang arbejdet med emnet stenalder op mod sommerferien. De har først forberedt sig godt til temaugen. De har i danstimerne læst skønlitterære bøger om stenalderen (der er mange gode, letlæselige bøger om emnet), og i historietimerne har de naturligvis også arbejdet med emnet.

Børnene kan hente rigtig meget god viden i bøgerne og på spændende hjemmesider, men der er stor forskel på blot at se billeder af forskellige typer stenøkser i forhold til at holde en rigtig, ægte stenøkse i hånden. Mens børnene (med nogen ærefrygt) løfter og mærker på de forskellige RIGTIGE, ÆGTE stenøkser, går diskussionen om, hvorfor der er så store forskelle. F.eks. er nogle af økserne meget "hakkede", mens andre er helt glatte. Børnene finder selv forklaringerne, og de gætter også ivrigt på, hvad de andre flintredskaber blev brugt til.

Alle flintredskaberne låner vi af museet på Sønderborg Slot. De er utrolig hjælpsomme og sammensætter gerne kasser, som vi bare kan hente og låne.

Det er også på Sønderborg Slot, vi låner grutte-kværnen, som vi tager med, når vi i selve temaugen flytter undervisningen ud til stranden, der ligger lige op til skoven. Her bygger vi vores stenalderboplads. Vi gør erfaringer med flintesten (og selvfølgelig har vi beskyttelsesbriller på og står i god afstand, når vi får flinten til at sprænge i stykker), vi grutter korn, så vi får mel til vores brød. Det tager godt nok lang tid at lave mel, så vi snyder lidt og putter købt mel i også. Alligevel kan vi mærke lidt stenstøv, da vi smager vores snobrød, så er det meget lettere at forstå, hvorfor stenaldermenneskenes tænder var så slidte. Der bliver samlet brændenælder til suppe og fyrrenåle til te, der bliver lavet buer, snittet pile, vævet

på væven, vi har lavet af grene. Og så bliver der dystet i præcisionskast og længdekast, for hele bopladsens overlevelse afhænger jo af, at jægerne er gode til at bruge deres spyd. Nogle gange har vi været så heldige at få en død hare eller ræv af en jæger, og så har vi øvet os i at rense skind med flintestykker.

Når vi underviser eleverne på denne måde er det for at de skal kunne: fortælle om familie, slægt og fællesskaber, og berette om episoder, der har haft betydning for familiens liv, eller de kan fortælle om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv, som det hedder i trinmål for faget historie efter fjerde klassetrin.

// 4. årgang arbejder med vikingetiden

Fjerde årgang arbejder med emnet vikingetiden inden temaugen. De læser nordiske sagn og skønlitteratur i dansk og forbereder sig fagligt på vikingetiden i historietimerne. I selve temaugen arbejder de i forskellige værksteder. Et sted ristes der runer, og der studeres og produceres slangeornamenter. I sløjdsalen laver man sit sværd og skjold, i hjemmekundskabslokalet laver man mad, som de gjorde i vikingetiden.

Sidste dag i temaugen tager vi på udflugt til Ribe Vikingecenter. Allerede når børnene vælter ud af bussen, ser de Midgårdsormen – og de finder hurtigt ud af, at de tre træfigurer ved centeret forestiller de tre norner fra de nordiske sagn.

De bliver hentet af en instruktør, en "ægte" viking, der viser dem rundt og fortæller om dagliglivet i vikingetiden. Her er stor transfergevinst. Børnene oplever det, de har læst og hørt om derhjemme. De får øje på slangeornamenterne og konstaterer, at det er rigtigt, der var mange farver på runestenene. De kan forestille sig, hvordan man er krøbet sammen på sengepladserne i husene, når uvejret har raset, og de oplever, hvordan dyr og mennesker har levet tæt sammen.

Så er der kamptræning for seje vikingefyre. Kommandoerne gjalder: det er bestemt ikke ligegyldigt, hvordan man bruger sit våben – og knægtene elsker det! Så er der besøg på handelspladsen, hvor nogle får lov til at hjælpe smeden med at smede en kniv. Andre er mere

optagede af at fremstille glasperler eller at høvle træ, der skal bruges til det nye hus, eller ... Dagen sluttes af med en falkoner-opvisning.

Denne undervisning skulle blandt mange andre vigtige ting prøve at få eleverne til at fortælle om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv (trinmål for faget historie efter 4. klasse).

// 5. årgang arbejder med middelalderen

Igen har klasserne arbejdet med middelalderen i historietimerne inden temaugen. Derudover har de arbejdet med katolicisme i kristendomskundskab. De fleste af børnene har læst skønlitterære bøger, hvor handlingen foregår i vikingetiden. Børnene har desuden set filmen Ørnens Øje.

I middelalderugen arbejder børnene de første tre dage i tre områder: "Borgen", "Landsbyen" og "Klosteret". Børnene sætter sig godt ind i valgte emner inden for deres område og finder en måde at præsentere stoffet på.

Eksempelvis vælger nogle af børnene i "Landsbyen" at bygge en model af en landsby, hvor de viser, hvordan trevangsbruget fungerer. En anden gruppe interesserer sig for kvindernes arbejde i landsbyen. De laver en planche over uldens og hørs forarbejdning, og de laver middelaldermad. På "Klosteret" vælger en gruppe at indrette et stykke kirkerum – de vil prøve at indfangne stemningen med musik og røgelse og stearinlys foran kalkmaleriet, de har lavet.

En anden gruppe har med gotisk skrift – med pen og blæk – skrevet en gammel bøn fra middelalderen.

Den fjerde dag besøger vi Sønderborg Slot, hvor vi selvfølgelig studerer borgen nærmere. Vi hører om fremstillingen af tøj og deltager i en gætteleg, hvor det gælder om at gætte, hvad de forskellige redskaber blev brugt til. Børnene har faktisk rigtig mange gode bud.

Vi slutter vores middelalderuge af med, at områderne på skift besøger hinanden og fremlægger, hvad de har fundet ud af. Børnene har gjort meget ud af at iscenesætte deres tema. Rigtig mange er klædt ud (utroligt, hvor langt

man når med lagen og tørklæder), mens de støttet af Powerpoint, plancher, modeller, smagsprøver og scenerier fortæller om en spændende epoke i Danmarks historie.

Til slut skal vi høre middelaldermusik. Vi har nemlig fået lov til at bruge nogle af skolens "kultur-penge til levende musik i skolen" til at bestille middelaldermusikanter, der kan lære os at danse kædedans.

I trinmål for faget historie efter sjette klasse hedder det bl.a.:

- » Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig færdigheder, der sætter dem i stand til:
- » At fortælle om magtforholdet mellem konge og kirke
- » Fortælle om mødet mellem europæerne og andre folk og forklare magtforholdene
- » Fortælle om kendte danske kvinder og mænd og vurdere, om deres indsats kan spores i dag
- » Kunne påvise udenlandsk indflydelse i Danmark på erhvervsmæssige og kulturelle områder
- » Selv formulere historiske fortællinger og selv etablere historiske scenarier på baggrund af erhvervet viden.

// **Cathrinesminde Teglværk**

Vores brug af museumstilbuddene begrænses naturligvis ikke til arbejdet med kanonpunkter i temauger. Ud over de museumsbesøg, der naturligt opstår i forbindelse med undervisningen i de forskellige klasser, har vi også andre fastlagte besøg.

Broager Skole ligger i nærheden af teglværksmuseet Cathrinesminde. Teglværksmuseet består af en ringovn, en række tørrelader, der er indrettet til forskellige kulturelle formål; bl.a. er en tidligere tørrelade indrettet til historisk værksted. Derudover er der på teglværket modeller af teglværket gennem tiderne, og man kan se hele produktionsgangen. Omgivelserne omkring museet bærer præg af teglværksproduktionen. Man kan bevæge sig rundt i slugten, hvor der tidligere blev gravet ler, og man kan se den genindrettede ælteplads, hvor leret blev gjort tilpas blødt og smidigt, så der kunne formes mursten.

Vi har som fast tradition, at sjette klasserne kommer "en dag i leret" efter at have arbejdet med et tema omkring vores lokale teglværksproduktion. Den dag knokler de hårdt (og bliver møgbeskidte) med produktion af mursten, de laver selv deres mad på brændekomfuret, og maden består naturligvis af gamle egnsretter.

Skoletjenesten på Cathrinesminde ønskede at udvide deres tilbud, så de også havde et målrettet tilbud til lidt yngre klasser. Det bad de lærerne på Broager Skole om hjælp til.

Et udviklingsarbejde om børn under industrialiseringen på Cathrinesminde
Allerede i startfasen tog museumsformidler Michael Stender fra Cathrinesminde kontakt til historielærerne på skolen og inviterede til samarbejde omkring afprøvning/evaluering af det nye tilbud: "Børns levevilkår omkring industrialiseringen".

Før:

Vi fik udleveret diverse undervisningsmaterialer til brug i forberedelsen til besøget. På skolen startede børnene med at forberede sig gennem arbejdet med de materialer, vi havde fået udleveret fra Cathrinesminde. Det var baggrundsviden i form af tekster om generelle forhold for børn omkring år 1900 og mere specifikke forhold for børnene/familierne på teglværket, billedmateriale, pris- og lønoversigter og lydoptagelser med gamle mennesker, der fortæller om deres opvækst på teglværket.

Materialet gav anledning til rigtig megen god snak omkring levevilkår før og nu. Børnene var meget optagede af temaet, og snakken gik også godt i de små hjem, for det væltede ind med medbragte genstande og fortællinger fra bedsteforældre. Det var således en yderst motiveret og spændt flok, der drog af sted mod Cathrinesminde Teglværk iklædt praktisk tøj og fodtøj – parat til en dag som barn anno 1900.

Under:

Efter en kort fælles præsentation af Teglværket blev børnene inddelt i to grupper: Den ene gruppe skulle følge Michael Stender, og de blev sat til nogle af de gøremål, der typisk var

børnearbejde i hjemmet anno ca. 1900: havearbejde, grave kartofler op, hente vand, hugge og bringe brændsel og samle kul (drengene), hjælpe med madlavning på brændekomfuret (de skulle blandt andet henkoge æg og sylte rødbeder), vaske tøj på vaskebrættet ...

Det andet hold gik med mig i teglværkerboligerne for at løse de opgaveark, vi fik udleveret. Der er bevaret tre teglværkerboliger, der er indrettet, så de står som de så ud i år 1900, i 1930 og 1960.

Vi startede selvfølgelig i 1900-tallets arbejderbolig. Opgaverne fik børnene til at åbne øjnene og gå grundigt på opdagelse. De undrede sig over den sparsomme plads og de få ting, der var i lejligheden. De fandt også ud af, at alting var meget mere besværligt i forhold til i dag. Der var også stor undren over, at de få tekster, de fandt, var på tysk, indtil de kom i tanke om, at vi jo var tyske dengang!

Bagefter gik vi videre til 1930-lejligheden med Stauning på væggen. Det var tydeligt for alle, at levevilkårene var blevet meget bedre her. Og i 1960-lejligheden var der både fjernsyn og støvsuger og egne senge til børnene. Alle steder var der rigtig god mulighed for at gå på opdagelse og forestille sig, hvordan det var at være barn dengang. Der var rig mulighed for undren – og børnene snakkede meget om, hvordan det måtte være at være barn dengang. Spørgelysten var stor, og det var en fantastisk mulighed for historielæreren at have den halve klasse med i tidsmaskinen tilbage til 1900, 1930 og 1960 på samme lokalitet! Børnene fik en meget direkte oplevelse af levevilkårenes forandring, og der var tid til at svare på alle de meget relevante spørgsmål, de stillede. Børnene lærte mere historie her, end det ville være muligt gennem flere ugers historieundervisning på skolen.

Halvvejs samledes børnene til en fedtemad (også en ny erfaring for de fleste) – derefter byttede grupperne arbejde. Selvfølgelig var også de praktiske opgaver et "hit" hos børnene. Det var godt nok hårdt at pumpe vand og vaske tøj på vaskebrættet, men det var spændende. Det var det også at samle kul og hente brænde, men børnene var glade for, de ikke skulle gøre det hver dag. Der var også

nogle lidt sjove episoder. Børnene kendte ikke haveredskaberne, men de syntes, det var sjovt at hakke og rive i haven. Da de skulle grave kartofler op fik de et problem: "Vi kan ikke finde kartoffel-busken," lød det fra et par af pigerne. Det viste sig, at de fleste af børnene ikke vidste, hvordan man graver kartofler op. Der er jo heller ikke urtehaver i ret mange af parcelhushaverne!

Efter:

Efter en fælles opsamling og evaluering gik turen hjem efter en oplevelsesrig dag. Efterfølgende blev der skrevet stile og lavet opgaver om dagen. Lærerne gav kritik af undervisningsmaterialet, så museet kunne kvalificere deres kommende undervisning endnu mere. Børnene har efterfølgende ofte relateret til besøget, og der er ikke tvivl om, at de lærte rigtig meget, samtidig med de havde en rigtig god oplevelse. Da vi tre uger senere hjemme i klassen skulle have leverpostejmadder med deres syltede rødbeder og æggemadder med deres henkogte æg, var der god lejlighed til at opfriske oplevelserne.

I trinmål for faget historie efter fjerde klassetrin lyder det bl.a:

... familie, slægt og fællesskaber og berette om episoder, der har haft betydning for familiens liv. De kunne fortælle om spor fra fortiden i lokalområdet og gengive dem i tegning og dramaform, og de kunne fortælle om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv.

// Museumsbesøg i Sønderborg Kommune

I Sønderborg Kommune har vi efter kommunesammenlægningen fået en øget mulighed for at besøge museer i skoletiden, fordi vi nu har en større kommune med flere museer. Vi har fået mulighed for at benytte busserne i selve kommunen gratis, så vi kun behøver bruge penge, når vi skal uden for kommune-grænsen. Det er jo herligt! En guldgrube af muligheder åbner sig: sikke mange fantastiske oplevelser, vi nu kan give børnene! Vi ved fra andre kommuner, hvor stort et problem det er, at museernes gode tilbud ikke kan udnyttes, fordi skolerne ikke har råd til bustransporten hen til museerne.

Men undervisningstiden i skolen er dyrebar. Der bliver skåret i tid, men ikke tilsvarende i krav. Det betyder, vi er nødt til at bruge vores undervisningstid så godt som muligt, at vi er nødt til at se nærmere på gamle vaner/traditioner med henblik på at opnå størst mulig udbytte af undervisningen. Det betyder også, vi skal gøre et bevidst valg, når vi vælger mellem de mange spændende tilbud, vi bliver præsenteret for, og det betyder, vi må blive bedre til at sikre børnenes faglige udbytte af besøgene. Tidligere tiders besøg på museer, hvor målet med besøget primært var "en god oplevelse for klassen", er der ikke tid til mere. Vi er nødt til at stille krav om, at museumsbesøgene indgår som en vigtig del af undervisningen – at børnene, ud over en god oplevelse, også tilegner sig et udvidet fagligt udbytte!

// **Museumsbesøg og historiefagets kanonpunkter**

På vores skole vil vi meget gerne tage imod nye muligheder for museumsbesøg. Der er jo ingen tvivl om, at museerne kan tilføre vores undervisning rigtig meget. Foruden selve oplevelserne på besøgene henter vi viden og inspiration, får konkrete undervisningsmaterialer og genstande i emnekasser. Vi udvikler gensidigt hinandens undervisning på skolen og museet.

Vi har haft en lang og god tradition for at arbejde med temaer. Her har vi fordybet os i forskellige temaer på de forskellige årgange, og her har vi inddraget museumsbesøg i undervisningen. I temaugerne er vi ikke underlagt de normale skemamæssige bindinger, og i temaugerne har vi mulighed for at få meget sammenhængende tid – også til de timemæssigt små fag som fx historie, natur og teknik, billedkunst og musik. Derudover giver temaugerne rigtig gode muligheder for at inddrage de forskellige kreative fag langt mere tværfagligt, end vi har mulighed for i den daglige mere skemastyrede undervisning.

Da kanonpunkterne blev indført i faget historie, stod vi over for en udfordring med at få kanonpunkter implementeret på en hensigtsmæssig måde i undervisningen, og samtidig ville vi rigtig gerne kunne drage bedre nytte af områdets museumstilbud. Vi besluttede at inddrage kanonpunkterne i temaugerne. Dvs.

vi fastlagde, hvilke kanonpunkter der skulle være temaet for en af temaugerne på hver årgang:

3. årgang: Stenalder med udgangspunkt i kanonpunktet Ertebøllekulturen
4. årgang: Vikingetid med udgangspunkt i kanonpunktet Jellingestenen
5. årgang: Middelalder med udgangspunkt i kanonpunktet Kalmarunionen
6. årgang: Christian den fjerdes tid med udgangspunkt i kanonpunktet Christian IV
7. årgang: Dybbøl 1864 med udgangspunkt i kanonpunktet Slaget ved Dybbøl
8. årgang: Industrialiseringen med udgangspunkt i kanonpunktet Slaget på Fælled

Fordelen ved at fastlægge kanonpunkterne i årgangenes temauger, synes vi, er oplagte:

- » Vi sikrer, at alle klasser får arbejdet med kanonpunkterne (stor fordel ved lærerskift, sammenlægning af klasser m.m.).
- » Der er bedre mulighed for fordybelse i stoffet.
- » Større mulighed for at arbejde tværfagligt og inddrage de kreative fag.
- » Vi får inddraget sanserne i det ellers meget boglige fag.
- » God tidsmæssig mulighed for museumsbesøg, da vi ikke er tyngt af skemabindinger.
- » Vi får inddraget museerne på en rigtig god måde (børnene er velforberejdede, når de besøger museet, og der bliver efterbehandlet efter besøget).
- » Vi får udviklet bedre undervisningsforløb og vidensdelere.
- » Det kan betale sig at investere i gode undervisningsmaterialer, da der hvert år undervises i samme tema på årgangen.
- » Efterhånden en lettelse af lærernes arbejde, da vi ikke alle skal opfinde den dybe tallerken hvert år, men kan "nøjles" med at justere/videreudvikle en eksisterende plan.
- » En rigtig god mulighed for at give børnene en god oplevelse på tværs af klasserne – med et højt fagligt udbytte.

Kanonpunkterne blev indført i faget histories faghæfte 4 – Fælles Mål 2009. Det betyder, at det er første år, vi prøver vores beslutning af. Derfor er vores erfaringer med nogle af kanonpunkterne endnu begrænsede. Indhol-

det i de enkelte kanonuger skal udvikles og forbedres år for år.

Når jeg alligevel er så sikker på, det er en god ide, skyldes det vores tidligere gode erfaringer med at arbejde med historiske perioder i temaugerne og med at inddrage museumsbesøg som en aktiv del af undervisningen. Specielt i indskoling og på mellemtrinnet har vi allerede i mange år haft en fast tradition for "at tage med tidsmaskinen" og udforske tidligere tiders levevis.

Museumsbesøgene giver stadig dejlige afbræk i den normale undervisning, så børnene får gode fælles oplevelser, og det er da dejligt! Der hersker for os ingen tvivl om, at børnene får mere ud af besøgene, når de har en for forståelse af indholdet, de møder på museet. Børnene lytter og ser på en hel anden måde, når de har en forhåndsviden om tingene.

Historie forekommer ofte ret abstrakt for mange børn. Faktisk er det ofte vanskeligt for børnene at forstå, at der er forskel på de historier, de er vant til at høre, og så faget historie! Her er et museumsbesøg, som fjerde klasses besøg på Cathrinesminde, af uvurderlig værdi. Historien bliver lige pludselig meget, meget konkret. Halmen i sengen er til at tage at føle på! Det hjælper børnene til at forestille sig, hvordan levevilkårene var dengang. De

har noget konkret at forholde sig til! Samtidig erfarer de, at det, de læste og snakkede om i skolen, har relation til virkeligheden – faktisk er det, de hører om i timerne, noget, der virkelig er sket. Det kan læreren sige mange gange – men når børnene selv ser, hører, mærker det, betyder det meget mere!

Det giver børnene en stolthed på museet, når de med en forhåndsviden kan byde ind med relevante bud på, hvad tingene på museet skal bruges til! Det er dejligt, når man på Ribe Vikingecenter kan pege på runestenene og fortælle om slangeornamenter og endda genkende ord. Det betyder naturligvis også større kvalitet i samtalen mellem museumspædagogen og barnet!

Børnene oplever, de kommer med en viden, de kan bruge til noget. Det motiverer dem til at lære mere, så de suger rigtig godt til sig af alle de interessante informationer, de bliver tilbudt på museerne. De formidler deres viden til kammeraterne tilbage på skolen. Deres viden bliver værdsat. Det stimulerer nysgerrighed og interesse for historie og giver mod på at lære mere.

Helen Krog er lærer på Broager Skole i Sønderborg Kommune.

TILMELD DIG NYHEDSBREVET PÅ WWW.U-P.DK